

ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСАНДРА АНАТОЛІЙОВИЧА ПРИХОДЬКО

Українська наукова спільнота понесла тяжку втрату: 03.08.2018 року пішов із життя видатний вчений-механік України професор Олександр Анатолійович Приходько.

Олександр Анатолійович народився 14 квітня 1953 року у м. Мена Чернігівської області у родині службовців. У 1974 р. після служби в армії Олександр поступив до Дніпропетровського державного університету на механіко-математичний факультет і закінчив його у 1979 р. за спеціальністю «гідроаеродинаміка».

Без перебільшень, можна сказати, що вся наукова і викладацька біографія майбутнього доктора фізико-математичних наук, професора і завідувача кафедрою Олександра Анатолійовича Приходько, як і, до речі, все його життя, головним чином пов'язане з Дніпропетровським (Дніпровським) університетом ім. Олеся Гончара.

Після закінчення механіко-математичного факультету О.А. Приходько вчився в аспірантурі при кафедрі прикладної газової динаміки; на цій же кафедрі він спочатку працював інженером, молодшим науковим співробітником, а після захисту кандидатської дисертації (1983) – старшим науковим співробітником. Одного часу О.А. Приходько довелося попрацювати сумісником на кафедрі математичного аналізу, і досить довго він працював доцентом кафедри прикладної та теоретичної механіки. Після закінчення докторантури, в якій О.А. Приходько навчався на кафедрі двигунобудування фізико-технічного факультету під керівництвом академіка В.Ф. Пріснякова та захисту докторської дисертації (1994) О.А. Приходько залишив механіко-математичний факультет і перейшов на факультет фізико-технічний, де очолював кафедру технічної механіки з 1996 по

2014 роки. З 2014 р. О.А. Приходько очолював кафедру механотроніки фізико-технічного факультету.

Як людина надзвичайно широких наукових інтересів і глибоких знань, О.А. Приходько зробив ґрунтовний внесок у вирішення багатьох наукових та науково-технічних проблем різноманітних дослідних та проектно-конструкторських організацій Придніпров'я. Так, наприклад, у 1989 році в Інституті геотехнічної механіки Національної академії наук УРСР було створено відділення фізико-технічних проблем транспорту на надпровідних магнітах, і в січні 1990 р. О.А. Приходько було запрошено на роботу за сумісництвом у це відділення на посаду старшого наукового співробітника. Олександр Анатолійович очолив групу обчислювальної гідроаеродинаміки відділу № 3, який опрацьовував тему «Розробка елементів і систем повномасштабного транспортного засобу на магнітному підвісі з лінійним синхронним двигуном з надпровідною обмоткою». З появою О.А. Приходько у відділенні фізико-технічних проблем транспорту на надпровідних магнітах в ІГТМ НАНУ в інституті активізувались роботи по вивченню аеродинаміки тіл поблизу землі. На основі наукових договорів було виконано відповідні фізичні експерименти в аеродинамічних трубах Харківського авіаційного інституту ім. проф. Жуковського, в яких активну участь приймав О.А. Приходько. Крім того, Олександр Анатолійович вніс значний вклад у розробку системи транспортування сипучих матеріалів за допомогою трубопровідного транспорту. У подальшому ця розробка була впроваджена на багатьох підприємствах України.

У 1989 р. відділення фізико-технічних проблем транспорту на надпровідних магнітах ІГТМ НАНУ виділилось в окрему структурну одиницю – Інститут транспортних систем і технологій НАН України» (ІТСТ НАНУ, «Трансмаг»), де проф. О.А. Приходько була запропонована посада завідувача відділу аеродинаміки та замісника директора з наукової роботи, але, зберігаючи вірність своїй Alma mater, Дніпропетровському національному університету, Олександр Анатолійович відмовився від такої привабливої для його кар'єрного зросту пропозиції.

Проблеми енергетики в Україні гостро поставили перед науковцями питання створення екологічно чистих відновлювальних джерел енергії, у зв'язку з чим в ІТСТ було відкрито декілька тем з даної проблематики, а саме: вітроенергетика та хімічні джерела струму. О.А. Приходько з ентузіазмом взявся за роботу у цих напрямках. Зокрема, він керував виконанням наукової теми «Research and Development of High Speed Maglev Transport with Electrodynamical Suspension», що мала міжнародне фінансування.

Коло наукових інтересів О.А. Приходько було надзвичайно широким, воно просто вражало: він займався питаннями тепломасообміну, моделюванням турбулентних течій, управлінням відривом течій, пошуком засобів зниження опору тіл у потоці, зниженням теплових навантажень при надзвукових швидкостях обтікання елементів різноманітних конструкцій, проблемами обмерзання крил літаків, моделюванням процесів у хімічних джерелах електричного струму; плідно працював над створенням пакетів прикладних програм обчислювальної гідроаеродинаміки тощо.

Олександр Анатолійович був людиною глибоких енциклопедичних знань. У розмові з ним здавалося, що не було таких явищ, які б він не зміг пояснити, та не було таких питань, на які він не зміг би відповісти. Його допитливому прискіпливому розуму дослідника піддавалось все – він з однаковим успіхом

досліджував проблеми аерогідромеханіки та тепломасопереносу, займався розробкою універсальних систем математичного моделювання процесів аерогідромеханіки та тепломасообміну, застосуванням математичного моделювання у проектно-конструкторських розробках хімічної технології, машинобудування, транспорту тощо.

За своє життя Олександр Анатолійович зробив вагомий внесок у дослідження питань аерогідромеханіки та тепломасообміну: з-під його пера вийшло понад 400 наукових праць та декілька монографій. Результати його наукових робіт знайшли впровадження на багатьох провідних підприємствах нашої країни.

На протязі всього свого життя, починаючи ще з часів підготовки кандидатської дисертації, Олександр Анатолійович був безумовним лідером і беззаперечним експертом у сфері обчислювальної гідроаеромеханіки не тільки у Дніпропетровському університеті, а і в Україні в цілому. І хоча, згідно з розхожою думкою, що незамінних людей немає, Україні ще довго не буде вистачати вченого такого розмаху, такого діапазону і такої наукової глибини, які були властиві Олександру Анатолійовичу Приходько.

Працюючи в університеті, Олександр Анатолійович викладав такі дисципліни, як «Теоретична та прикладна механіка», «Аерогідрогазодинаміка», «Розрахунок аеродинамічних характеристик ракет», «Диференціальні рівняння», «Теорія функцій комплексної змінної», «Програмування в інженерних розрахунках», «Нарисна геометрія», «Інженерна та комп'ютерна графіка» тощо. Його неодноразово запрошували читати лекції з обчислювальної аеродинаміки у м. Санкт-Петербург (2008), м. Казань (2010), м. Перм (2012), у Національний технічний університет «Київський політехнічний інститут» (2013–2017), в університет м. Хух-Хото (Китайська Народна Республіка, 2016, 2017).

За час науково-педагогічної діяльності Олександр Анатолійович підготував 8 кандидатів фізико-математичних та технічних наук та двох докторів наук. А скільки інших кандидатів та докторів завдячують його кваліфікованому аналізу їх дисертацій та його мудрим порадам!

Олександр Анатолійович був справжнім сучасним науковцем у повному розумінні цих слів: він не тільки займався глибокими науковими дослідженнями повсталих проблем, але і доводив свої розробки до чисельних розрахунків та до стану можливості їх практичного використання на практиці. До своїх досліджень Олександр Анатолійович активно залучав аспірантів та творчу студентську молодь.

Починаючи з 1994 року Олександр Анатолійович був незмінним членом спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських та докторських дисертацій Дніпропетровського національного університету, Харківського аерокосмічного університету та ІТМ НАН України. Окрім того, він входив до складу редколегій чотирьох фахових збірників наукових праць.

У 2004 році за цикл робіт «Розробка науково-методичного забезпечення для чисельного дослідження з аерогазодинаміки літальних апаратів» професор О.А. Приходько отримав Премію НАН України ім. О.К. Антонова.

Світла пам'ять про цю мужню, талановиту, принципову людину, вибагливого дослідника і мудрого педагога назавжди збережеться у наших серцях!

Група колег та учнів Олександра Анатолійовича Приходько